

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIJA:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Un proiect monstruos.

Anul acesta atât de bogat în manifestaţiuni şi surprinderi „parlamentare” specifice maghiare ne va aduce la sfârşitul său un nou fat neaşteptat maghiar-oligarhic în forma unui plocon poreclit „proiectul reformei electorale”. După lungi chibzuri tănuite şi după şi mai lungi măsurări cu compasul pe baza celor mai noi date statistice oficiale ale recensământului, ticluite în oficina guvernului, ministrul Lukács a pus în vedere milioanele de cetăţeni ahtiaţi după drepturi, că în ultima zi a anului vechiu va depune pe biroul camerei proiectul său electoral.

Probabil că ministrul Lukács, dându-şi bine seamă de efectele ce le va produce prezentarea fătului său, n-a voit să turbure seninătatea sărbătorilor naşterii Domnului şi astfel şi-a ales tocmai ultima zi a anului pentru inaugurarea mult trâmbiţatei „epoche nouă”, ce are să urmeze în viaţa Ungariei pe baza noului proiect electoral. S-a întâmplat însă, ca proiectul său să aibă tocmai aceeaşi soartă ca şi faimosul proiect al votului plural, elaborat de contele Andrassy: să fie dat publicităţii înainte de vreme tocmai în ajunul sărbătorilor Crăciunului.

Noul proiect, un adevărat monstru al creierului omenesc, fătul celui mai întunecos reacţionarism, a şi avut darul să producă dintr-un colţ până în celalt al ţării o turburare şi o revoltă fără margini. Sfidând cuvântul regal, călcând în picioare toate promisiunile din trecut şi pălmind în faţă aspiraţiunile şi postulatele îndreptăţite ale milioanele de cetăţeni, regimul Lukács-Tisza a dat naştere unui proiect, care constituie cea mai mare bajocură la adresa vctului *universal şi egal*, ba ce e mai mult el constituie de-a dreptul un regres faţă de legea electorală actuală în uz.

Pentru a ne face o părere despre „proiectul lui Lukács, n-avem nevoie de datele statistice ale noului recensământ, pe baza cărui a

fost elaborat, căci deja dispoziţiunile principale ale proiectului caută anume să pună piedecile cele mai mari cetăţeanului de-aşi exerciţia dreptul de vot. Sunt atâtea dispoziţii, atâtea condiţii şi atâtea chichite, încât comisia care va avea să stabilească listele electorale, nu numai că nu se va putea orienta în labirintul acestor dispoziţii, dar va putea respinge cu miile cererile alegătorilor de-a fi introduşi în listele electorale. Articollii proiectului sunt anume așa ticluite, ca să poată fi ab ovo isvorul celor mai grozave abuzuri și ca dela început întregul aparat electoral să fie la absoluta discreție a guvernului.

Din articollii proiectului Lukács, publicaţi şi de noi, își poate dealtfel face fiecare om un tablou despre situația, ce va urma în cazul votării acestui proiect. Nu mai insistăm deci astăzi asupra dispozițiilor proiectului, care înseamnă de-a dreptul o restrângere a dreptului de până acum, ci ne mulțămim a constata, că proiectul reformei electorale a ministrului Lukács este *îndreptat față în contra naționalităților nemaghiare, în contra muncitorimeii și deci în contra elementelor democratice ale țării.*

Quid nunc?! Presa socialistă, democrată și opozițională a țării a început să dea alarma. Lozincă unanimă este: *luptă pe viață și pe moarte în contra acestui fioros proiect.* Ziarul „Világ” apelează la deputații opoziției unite, la deputații naționaliști și la membrii cu sentimente democratice ai partidului muncii, să participe în corpore la dezbaterile parlamentare a proiectului, să formeze un puternic bloc parlamentar și să dea o luptă epocală în contra proiectului, care constituie cel mai faimos atentat la afirmarea nefalsificată a voinței cetățenilor în viața publică a țării.

Conducerea partidului social democrat a hotărât în ședința sa de alaltăeri, să pornească în toate unghiurile țării cea mai întinsă agitație, care va culmina în declararea grevei generale. Iar dacă cu toată lupta acest proiect va fi ri-

dicat, conform recetei Tisza-Pavlik, la vigoare de lege, social-democrații din Ungaria vor observa față de alegerile, ce se vor face pe baza noului proiect, — pasivitate.

Atitudinea partidului național român este deasemenea clară și neîndoiasă în fața situației create de noul proiect. Programul nostru național, luptele deputaților noștri și în genere atitudinea poporului românesc, care s-a manifestat prin numeroasele adunări impozante în favorul votului universal, egal, secret și pe comune — toate ne demandă în mod imperios să reluăm și să purtăm lupta cea mai crâcnă în contra înfăptuirii acestei reforme medievale.

Lupta cea mai îndârjită în contra regimului actual, care vrea să sugrume din nou aspirațiunile democrației nefalsificate a țării, se impune deci pe întreaga linie și sunt speranțe întemeiate, cu deosebire în zilele critice de astăzi, că aceste lupte vor afla ecoul dorit și la factorul suprem al Monarhiei, care prin cuvântul său regal dat în diferite rânduri a pus în vedere popoarele Ungariei reforma legii electorale ungare în spirit adevărat democratic.

Proiectul reformei electorale. Despre proiectul electoral al guvernului, Iusth și-a dat următoarea părere:

Dacă proiectul acesta ar deveni lege, s'ar crea o situație cu mult mai gravă, decât cea de azi. *Noul proiect nu e nici pentru votul general, nici pentru votul egal.* Ar trebui să se deschidă un formal curs de studiu pentru comisiile de conscriere, cari vor alcătui lista alegătorilor.

În proiect este cens de avere, pe care noi nu-l putem primi. *Nedreptățește pe analabeți și în general, cum și în detaliurile lui, este în contrarietate cu concepțiile democratice.* E un adevărat mixtum compositum, pe care noi nu-l putem admite la nici un caz, vom lupta contra lui cu toată forța și nu vom înceta lupta, până ce nu vom exopera adevăratul sufragiu universal. De altcum nici n'a așteptat nime

dela Lukács și Tisza un proiect în spirit liberal. Acesta ce l-au făcut, e vrednic de ei întru toate!

Reforma administrativă și naționalitățile. Într'un interviu acordat ziarului „Neue Freie Presse” pentru numărul de Crăciun prim-ministrul Lukács a declarat următoarele:

„Nici reforma electorală dar nici reforma administrativă nu sunt îndreptate în contra cetățenilor nemaghiari. Noi respectăm (?) drepturile naționalităților în privința limbii și culturii lor și dorim colaborarea lor la toate lucrările administrației și în genere a vieții publice. Nu e schis, ca aceste dorințe ale naționalităților să primească o formă concretă în timp apropiat. Hărta e — răbdurie.

Lupta Șvabilor. Zilele aceste s'a ținut la Vârșeț o mare adunare populară, aranjată de partidul popular german. S'a desbătut războiul Balcanic, dar în special situația politică internă. Oratorul Dr. Rittinger a accentuat fidelitatea Germanilor față de M. Sa și față de patrie, dar a enunțat, între aplauzele generale ale adunării, că Germanii cer *exercitarea nemăpedeată a limbii lor materne în școală, în familie și în biserică și la toate oficiile.* Alți oratori, inginerul Geegn și economistul Schmidt au pretins în cuvinte energice *instrucția în limba maternă în școlile populare.*

Duminecă, în 15 Dec. au fost alegerile de întregire în consiliul comunal al orașului Vârșeț. Au fost aleși cu mare majoritate candidații partidului popular german.

Eschiderea deputaților. În decursul lunii Ianuarie expiră termenul de eschidere din cameră a deputaților opoziționali. Numărul acestor deputați e de 31. Pe sfârșitul lui Ianuarie vor putea lua parte la ședințe cu toții, până când vor fi tolerați în cameră, — din grația lui Tisza.

Sași și reforma electorală. «Sieb. D. Tageblatt» organul oficial al compatrioților noștri sași, apreciând atențatul ministrului Lukács scrie între altele:

«Cu principiile fundamentale pentru obținerea dreptului de alegător putem fi în genere mulțumiți. Este de sine înțeles, că acela, care dispune de un grad mai mare de cultură sau cel care deține o proprietate mai mare și plătește dări mai mari, are mai mare valoare pentru stat și societate, ca cel sărac și deci e mai mult îndreptățit să exerciteze drepturi politice».

În același număr al ziarului amintit găsim și un raport despre darea de samă a deputatului Schmidt, ținută Duminecă în fața alegătorilor săi din Ghimbav. Cităm din acest raport următoarele:

«De încheiere oratorul (dep. Schmidt) a amintit și proiectul reformei lui Lukács, care se bazează în esență pe cenzul intelectual, care nu este numai favorabil Sașilor, ci le deschide și în alte direcții situații mai favorabile».

Na, chia, chia! Dela purtătorii circumspecți ai treinei lui Tisza-Lukács nici nu ne putem aștepta la altă mentalitate. Pentru compatrioții noștri sași democrația și egala îndreptățire sunt încă tot *terra incognita!*

Ministrul de externe al Italiei la Viena. »N. Wiener Tgbl.« e informat din Roma, că ministrul de externe al Italiei, San-Giuliano, va veni în curând la Viena, să confereze cu Berchtold asupra situației externe. Știrea are lipsă de confirmare.

Aplanarea conflictului cu Sârbia. După știri din Belgrad, reprezentantul Sârbiei la Viena Ivanovici a primit din partea guvernului sârbesc o misiune specială pentru aplanarea definitivă a conflictului dintre Austro-Ungaria și Sârbia. În consfățuirile, ce le va avea cu ministrul de externe Berchtold, Serbia se va declara gata în schimb obținerii portului comercial Giovanni di Medua, să renunțe la autonomia Albaniei și la portul Durazzo.

Ministrul Passici a declarat, că îndată ce consuliile austro-ungari se vor întoarce la Prizrend și Mitrovitza, autoritățile sârbești vor da consuliilor onorurile cuvenite.

Manifestațiuni pentru Austro-ungaria în Constantinopol. În teatrul de Iarnă din Constantinopol, în care debutează o trupă berlineză, au avut loc alaltăeri

Tragicomediile lui Bernard Shaw.

De Coriolan Petranu.

Tragicomedia pare a fi ceva paradoxal înaintea laicilor. Publicul, care cercetează teatrele este obișnuit să vadă tragedii, drame ori comedii, persoane serioase ori comice, iar nu tragicomediile, în cari eroii tragici pot avea trăsături de tot comice, în cari situațiunile cele mai tragice sunt puse totodată în lumină comică. Puterea și însemnătatea tragicomediilor constă chiar în acela, că recunoaște suveranitatea vieții, în care tragicul și comicul se schimbă în continuu, în care momentele tragice pot fi totodată și comice. În su-și Bernard Shaw zice în »Dilema unui medic«, că viața și atunci e serioasă, când oamenii surd și atunci e ridicolă, când oamenii mor.

E interesant, că comedii adevărate doar numai genialul Shakespeare a știut crea. Regele comediei, Molière a scris în mare parte tragicomediile, de ex. »Avarul«. »Revizorul» lui Gogol încă e tragicomedia. Intre operele lui Bern. Shaw tragicomediile sunt de cea mai mare frumusețe și valoare. A mai scris essayeuri interesante și romane, despre cari Victor Hadwiger zice, că sunt

încercări juvenile fără nici o însemnătate.

Tragicomediile lui Bern. Shaw au două perspective, ele trebuiesc analizate din punct de vedere artistic-tehnic și din punct de vedere etic. Ce privește tehnica acestui scriitor, e destul de cunoscut mijloacele prin cari ajunge la efecte dramatice. El are o manieră de tot particulară și interesantă. Precum în Germania Halbe și alții au cercat să își explice eroii scenă de scenă prin descrierea fizionomiei, așa și la Shaw fiecare mișcare, fiecare privire aparține aparatului său dramatic. Privându-și în modul acesta dialoagele cu descrierea și explicarea fizionomiei, el completează caracterizarea personajelor schițată de-altcum numai în conturile cele mai generale. Prin astfel de caracterizare ajunge Shaw la efecte dramatice și obține succesele psihologice cele mai strălucite.

Toate persoanele sale, Napoleon chiar așa ca și pictorul Dubedat sunt pe banca acuzărilor, înaintea estradei, de unde înfricoșatul sceptic: Bernard Shaw îi examinează din fir în păr, ca să-i declare de poseuri, ca să-i ridicolizeze. Adevărurile ce le cuprinde în sine aceasta judecăți formează perspectiva etică a scrierilor lui Shaw.

Perspectivă etică? Poate fi vorba despre ceva etic, moral în scrierile lui

Bern. Shaw, când e de știut, că tragicomedia »Meseria doamnei Varren« a fost interzisă în America pentru conținutul ei imoral? — vor zice unii. E adevărat, cauza interzicerii însă este, că au înțeles-o greșit. »Meseria doamnei Varren« nu e imorală. Autorul zugrăvește în ea sincer și fără rezervă viața cocotei, arată toate consecințele morale a unei astfel de vieți: Fica doamnei Varren, Vivie, un suflet nobil și cultivat, abia a venit acasă și deja se desparte pentru tot-deauna de mama sa, de-o femeie perdută, care nu e demnă să trăiască sub un acoperământ cu propria sa fică. — Este aici ceva imoral?

Oare un Zola, un Maupassant, un Bourget nu tocmai așa zugrăvește nouului societății cu murdăriile lui, ca să ne păzim de el? Înalta tendință etică a acestei tragicomediilor numai atunci o înțelegem pe deplin dacă o asemănăm cu »Dama cu camellii« a lui Dumas-Fil. Publicul și azi plânge amar, când Dama cu camellii e silită să se reînțoarcă la calea cea rea, care a părșit-o odată. »Dama cu camellii« e imorală pentru că conțeață la sentimentalismul ascuns al publicului, în ea amorul cocotei e înfrumusețat cu culori romantice, mincinoase. În »Meseria doamnei Varren« vițiu și imoralitatea nu e atrăgătoare, Shaw nu se folosește de cosmeticile artei, el spune lucrurile cu

sinceritatea unui moralist, ceea-ce displice publicului.

O altă tragicomedia, care se ocupă cu cestiuni morale este »Blanco Posnet«. Eroul luptă în contra legilor moralei și totuși se îndrăpăță, când morala nu din gura aceluia o aude, despre cari știe că sunt ticăloși, ci viața, experiența lui proprie îl conduce la vestibulul ei: acia voce lăuntrică, care nu e mircinoasă și prefăcută ca și acei oameni cinstiți, cari sub vâul acoperitor al cuvântului »cinstit« adevazori păcătuiesc. Naintea lui Shaw nu oamenii cinstiți, ci oamenii morali au valoare. Nu acela, cari numai din frică nu fac păcate, ci acela cari fac bine pentru că le este principiul. Omul intelectual, luminat, emancipat e idealul lui Shaw. El însuși ne vorbește în persoana pictorului Dubedat în »Dilema unui medic«: Nu sunt atât de vanitos și prost ca să cred că sunt Übermensch, dar totuși acesta este idealul meu — precum și alții își au idealul lor.

Ce privește oamenii, ei crede, că cu toții suntem niște măglisitori. Nici unul dintre noi nu e nici de tot bun, nici de tot rău. (»Blanco Posnet«) Ne deosebim unul de altul prin moralitate. Shaw cunoaște trei soluri de oameni: cei mari, cei mici și cei mijlocii. Cei mici facă nu s'au ridicat până la morală, cei mari au trecut peste limitele

ei. Cei mijlocii însă nu fac nimica înconștient și involuntar. Dar și ei își au greșala lor: sunt din seamă atârș scrupuloși — mâniile și picioarele lor sunt legate de concepțiuni etice și de așa numitul »simț al omeniei».

Să vedem acum subiectele tratate de scepticul englez. Subiectul tragicomediilor »Meseria doamnei Varren« și »Blanco Posnet« îl cunoaștem deja. »Dilema unui medic« satira medicilor, temă preucrată odinioară de Molière. Problema tragicomediilor e de tot rară și interesantă. Bacteriologul Ridgeon a inventat un serum în contra tuberculozei. Fiindcă însă nu poate vindeca deodată mai mult de zece pacienți, el se află acum într'o dilemă: nu știe să iase să moară colegul său brav, sau un pictor genial, dar depravat, a cărui soție a trezit amorul în inima medicului. El lasă pictorul să moară, încredințându-l unui medic însemnat din Londra. Dar văduva nu se mărită după medicul nostru, ci după un alt tinăr.

»Dilema unui medic« ocupă loc de frunte între operele lui Bern. Shaw, nu numai prin legislațiunea sa poetică, prin nouitatea subiectului și a ideilor, ci și prin caracterizările. Pictorul Dubedat e una dintre figurile sale cele mai reușite. Un băiat care se joacă cu dinamită. Cuvintele lui schinteitoare împărăștie în vânt toată morală modernă.

manifestațiunii însuflețite pentru Maj. Sa și monarhia austro-ungară. În jurul scenei s'a purtat un steag negru-galben, iar publicul, între cari numeroși notabili turci, s-a ridicat în picioare aclamând cu frenesie pe Maj. Sa Monarhiul Francisc Iosif. Manifestațiunea, în decursul căreia orchestra a cântat imnul austriac, a durat mai multe minute.

Tratativele din Londra s-au intrerupt până Sâmbătă după sărbătorile Crăciunului. În ultima consfătuire a delegațiilor conferenței de pace delegatul Novakovici a prezentat condițiile statelor aliate. Delegații turci, cari au cerut să se acorde Turciei dreptul de a transporta cantități mari de alimente în Adrianopol, au renunțat la cererile lor. Cu privire la condițiile prezentate au cerut din nou timp de cugetare.

Un delegat bulgar a declarat după conferința de alaltieri, că **încheierea păcii e asigurată**, de oarece speranțele Turciei, de-a trage foloase dintr-un conflict eventual al Austro-Ungariei cu Sârbia, au fost zădărnice.

Despre pacea parlamentară.

Parlamentul ungar și-a prorogat ședințele. Până la anul nou poate să vor mai ține una sau două ședințe, cari însă vor fi numai formale. Sesiunea regulată parlamentară se va începe abia înspre sfârșitul lui Ianuarie, când va avea intrare în parlament și opoziția. Se va stabili până atunci pacea între guvern și opoziție? Iată o întrebare, la care nu se poate răspunde precis. Mai mult s'ar putea zice, că pacea nu se va face și lupta va urma mai departe, acum și pe tema reformei electorale.

Un redactor al ziarului „Az Est” a intervievat pe unul din fruntașii politici maghiari asupra păcii parlamentare.

Iată părerile acestora:

Prim-ministrul Lukács a zis, că de obicei, **ca pacea atârână dela opoziție**. El a făcut de trei ori oferte de pace. Opoziția s'a la parte la desbaterele camerei. Prin aceasta se va restabili pacea...

Intrebat asupra proiectului electoral, Lukács a zis:

— Dacă se poate, proiectul va fi prezentat încă în anul acesta!

Contele Andrássy a zis următoarele asupra situației:

Aflu necesar înțelegerea dintre partidele parlamentare, dar azi ea este **neverosimilă**. Pofta de domnie, arțag și patimele predomină. Prin proiectul electoral nu se va putea rezolvi chestiunea, căci **proiectul nu ne dă maximumul necesar al extensivității drepturilor**.

Contele Apponyi zice, că e pagubă de timp a vorbi de pace în felul, că pacea să se facă așa, ca opoziția să la parte la desbaterele parlamentare, ca și când din lunie încoace nu s'ar fi întâmplat nimic. Aceasta ar fi o trdare a principiilor fundamentale constituționale.

Proiectul electoral al guvernului a înăsprit situația și a îndemnat opoziția la lupte și mai mari.

Lush a zis următoarele: Proiectul nu produce nici o schimbare în situație. Este aproape același, ce l-a făcut cunoscut Lukács în Maiu a. e. și pe care noi l-am respins.

Dacă proiectul se va desbate și accepta cu eschiderea opoziției, fără ca să se fi restabilit ordinea de drept: e natural, că va fi mai mult cu unul din acele proiecte, cari au fost votate de parlamentul trunchiat, al cărui legalitate nu o putem recunoaște.

Condițiile păcii noi le-am spus de atâtea ori. Până când aceste nu se împlinesc, nu va fi pace și liniște în țara aceasta. Rezultatul nu poate fi altul, decât **căderea rușinoasă a guvernului și a partidului muncii**.

Din România.

Dela Sindicatul ziaristilor.

Sindicatul ziaristilor din București și-a ținut alaltieri adunarea generală în care d-l I. Procopiu, președintele Sindicatului a făcut o expunere asupra stării materiale și morale a Sindicatului, care e din cele mai bune.

La 1906 Sindicatul n'avea decât 7500 lei, iar acum fondul înalienabil se ridică la 128.306 lei, iar fondul pentru imobil la 96.487 lei. Bugetul pe anul în curs s'a executat cu un excedent de 24.232 lei, din cari s'au trecut 20.000 lei la fondul pentru imobil. Dl președinte a anunțat apoi în aplauzele călduroase ale adunării, că la primăvară se va pune **piatra fundamentală a Faltului Presei**. Sindicatul va emite obigațiuni.

A fost apoi din nou ales președintele d-l Procopiu. Deasemenea au fost realeși membrii din comitet eșiți la sorții d-nii I. Popescu și A. Ranetti.

„Societatea geografică”

și-a ținut tot alaltieri adunarea generală sub prezidiul d-lui I. Kalinderu, care a făcut darea de samă anuală a comitetului. Societatea a acordat burse pentru străinătate tinerilor profesori George Vilsan, Gheorghiu și Brătești, dintre cari cel dintâi a ținut și o conferință. Dicționarul a fost suspendat pentru o clipă, dar va fi în curând reluat, cu mai multă activitate.

Ministrul **Dăescu** a pus în vedere, că va acci în curând societății o subvenție mai mare.

Alte știri.

D. C. Dăescu, ministrul instrucției, însoțit de d-nii I. Kalinderu, E. A. Pangraț și membrii ai comitetului, au vizitat Duminecă **mănăstirea Caldărușani**. Au luat parte și d-nii Ghica-Budești, arhitect-șef al comisiiei, V. Drăghiceanu, conservatorul colecțiilor, Popovici, arhitectul Casei Bisericei, și M. Galța, secretar-ajutător. I. P. S. Ghenaș, fostul

Mitropolit primat, a făcut o primire frumoasă onseptilor.

D. ministru și comisiunea s'au interesat de aproape de starea în care se găsec lucrările de restaurare ale mănăstirei atât din punct de vedere al zidăriei, cât și al picturii interioare. S'a hotărât ca toate aceste lucrări să fie terminate până la toamna viitoare, când se va putea face sfințirea.

Seria **conferințelor „Ateneului român”** din anul acesta a fost deschisă de d-l profesor Dr. Istrati, care a vorbit despre „**Rolul cultural al Românilor în Orient**”. După ce a schitat situația neamului român în trecut față de împrejurările deosebite din Orient, d-l Dr. Istrati a arătat, care e rostul românilor în clipele de față.

Linia ferată Dunăre-Adriatică.

Intre revendicările, ce ar reveni României, în urma noii schimbări din Balcani, se știe, că este vorba și de-o linie ferată, care să lege Dunărea cu Marea-Adriatică. Apreciând însemnătatea acestei linii, d-l Zamfir Filotti publică în „Vitorul” următorul articol:

Din producțiile țării noastre — în termen mijlociu — în fiecare an iau drumul în susul Dunărei aproape 500 tone cereale; cea mai mare parte se opresec la Pesta unde se transformă și apoi, prin Fiume ori Trieste, iau calea Adriaticei. Pentru ca să ajungă la Pesta fac o cale pe apă de aproape 2000 klm., iar dela Pesta, la Fiume pe calea ferată 615 klm. Aceasta lungă distanță negreșită că ridică simțitor prețul cerealelor. O cale ferată dela Dunăre la Adriatică, ar face ca aceste 500 mii de tone să meargă direct la această mare, via Radujevat, și de pildă portul Alessio, ceea ce nu-i decât 450 klm. O linie directă la Alessio, de pildă, ar avea de-odată transportul asigurat a 50.000 vagoane cereale românești. Un început de stare cale ferată există deja. O societate belgiană a construit una dela gura Timokului, care vine în fața Gruel și până la Zajaicar — servind pentru transportul cărbunilor din minele societății. Dela Zajaicar există o cale ferată normală până la Paracin în legătură cu Nisch Uesküb și Salonic.

Ceea ce ne trebuie nouă este o linie care să lege direct linia cu Nisch și de aici valea Drinei cu Alessio, fiind cea mai scurtă cale. Cu aceasta am avea un drum deschis la marea Adriatică; cereșle din cel mai însemnat grânar al nostru — județul Dolj — ar ajunge la Alessio în condițiuni mai avantajoase decât la Sulina sau Constanța. Odată în Alessio ar deservi întreaga piață a Adriaticei, care este una din buncle noastre cliente și chiar porturile Olandei, Engliei, Belgiei și Germaniei.

Cea mai mare parte din exportul românesc prin Sulina și Constanța este dirijată la Rotterdam, Anvers, Hamburg și Anglia. Un vapor, o'atâ încărcat la Sulina, trebuie să străbată distanța Sulina-Cospoli, (1050 mile marine echivalent cu aproape 2 mii kilometri) care se face în termen mijlociu de 6 zile; portul Alessio fiind cam în direcția portului Brindisi, această enormă distanță ar fi câștigată: o însemnată câțime de cereale care face a-tăzi un ocol de aproape 3000 kilometri — scotolod și drumul pe Dunăre — ca să ajungă în marea Adriatică, ar ajunge acolo făcând un traju numai de 450 kilometri cale ferată.

Pentru comerțul nostru de cereale ar fi o adevărată revoluție; ca să

furnizăm în Italia n'ar fi nevoie decât numai de traversarea Adriaticei pe o distanță de 200 până la cel mult 500 kilometri; fiindcă noi furnizăm anual Italiei — în termen mediu — 225.000 tone cereale, scânduri și alte produse ale solului.

Această enormă cantitate de mărfuri, ca să ajungă în prezent în Italia, trebuie să facă o cale pe apă de 3000 până la 3500 kilometri, pe când prin linia Adriatică, ar avea un drum de cale ferată de 450 kilometri și unul pe apă de 3—4 mult 500 kilometri.

Linia Dunărea-Adriatică n'ar aduce numai o dezvoltare a comerțului și exportului nostru, ci și o însemnată propășire a comerțului și exportului Ungariei, în special al Banatului și Transilvaniei. Produsele Ungariei, regiunea dintre Carpați și Tisa, ba chiar și dincolo de Tisa pentru ca să ajungă la mare, au astăzi 2 căi: prin Fiume la Adriatică și prin Constanța, Brăila și Galați la Marea Neagră. Prin cea dintâia rută, au distanța de C. F. care pentru anumite localități trece de 1200 klm.: prin cea de a doua, unele regiuni depășesc de 900 klm. Linia Adriatică legată prin Filasi-Tg. Jiu cu Petroșani, ar reduce considerabil aceste distanțe. Dela Petroșani la Alessio am avea 650 până la 700 klm. și produsele scurse pe această linie ar câștiga distanța ce ar trebui s'o facă dela Brăila-Galați sau Constanța până la Adriatică, distanță, care — după cum rezultă din cele mai de sus arătate — este de peste 2000 klm.

În afară de acestea, produsele Ungariei ajunse la Fiume sunt abia în golful de Quarnero, la extremitatea Adriaticei. Dela Fiume la Brindisi sunt aproape 900 klm. pe câtă vreme Alessio este la extremitatea de Sud a Mării Tyreniene, în inima porturilor italiene. Dar nu numai pentru România și Ungaria, linia Dunăre-Adriatică, prezintă importanță — ci pentru întreg Occidentul Europei. Calea aceasta ar fi cea mai scurtă ce ar lega Occidentul cu extremul Orient. Pentru ca să se scurteze distanța între Hamburg Bremen-Triest, s'a construit o linie dela Worgel Villach prin Gastein, cu toate acestea poșta pentru extremul Orient — chiar pe această cale — străbate întreaga Italie, ca să ajungă la Brindisi, de unde se îmbarcă pe vapor. Prin construcția unei linii Dunăre-Adriatică, distanța aceasta ar fi considerabil redusă, căci dela Viena la Alessio s'ar reduce 1,200 klm, iar prin Belgrad aceiaș distanță s'ar reduce la 900 kilometri...

Se naște cu drept cuvint întreba-rea dacă deschiderea unei atare noi linii, n'ar fi daunătoare porturilor Brăila-Galați-Costanța?...

În regulă generală, un port și o linie de C. F. deservește o anumită regiune. Deschiderea acestei linii Adriatică, va servi cu deosebire, interesele regiunii Olteniei și Transilvaniei. Aceste regiuni sunt într'o mică măsură alientele suzsiselor noastre porturi. De cîtă parte, linia Adriatică, va absorbi tocmai acele 500.000 tone cereale ce merg în susul Dunărei, și care nici într-un caz nu se îndrumă spre Constanța sau Brăila-Galați. Astfel dar, nu numai că această linie nu va aduce porturilor române vre-un prejudiciu, dar va aduce foloase imense unor regiuni cari azi nu se pot servi de aceste porturi.

Obținerea concesiiei construirii liniei ferate, de la Dunăre la marea Tyreniană, este dar pentru noi de un interes capital — și nădăduim că gu-

vernul nostru nu va ceda asupra acestui mare și esențial punct economic.

ȘTIRI.

— 13 Decembrie v. 1912.

Epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria adresează publicului românesc rugarea, ca obicinuitele rescumpărări de felicitări de sărbătorile ce se apropie, să le facă de astădată în favorul fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria, fiind aceasta fundațiune mai avizată la sprințul public.

Pentru fondul ziaristilor. Domnul Iuliu Morariu, preot gr. cat. din Salva a trimis — prin red. „Românului” — 20 cor. pentru fondul ziaristilor, în loc de anunțuri funebrale pentru repausata preoteseă văd. Raveca Dumbravă născ. Precup.

Prin administrația ziarului nostru a dăruit în fondul ziaristilor d-l notar Ioan Crișan (Zlatna) suma de 5 cor. Primescă mulțumitele noastre.

Academie românească în Italia. Cetim în „Vitorul”: Grație sollicitudinii și inițiativei laudabile a d-lui Const. Diamandy, reprezentantul român în Italia, și bunel voine a primarului Romei, d-nul Nathan, statul român a obținut gratuit un loc de 2.000 metri în parcul Borgheese din Roma. Acest loc va servi României la construirea unei case, adăpostind o școală românească — un fel de Villa Medicea ca a statului francez — în mijlocul țării aceleia, care reprezintă pentru noi leagănul culturii și istoriei noastre în chipul acesta o vie și o veche dorință a tuturor cari iubesc Italia, va fi în curând îndeplinită: România va avea în inima Italiei o instituție culturală, care va aduce permanent aminte Italienilor că la gurile Dunărei e un mio popor, ce li iubeste. Iar cei ce vor urma școala din Roma vor continua tradiția respectabilă a unui George Sincal, a tuturor bunilor scriitori ardeleni, cari au sorbit conștiința națională și conștiința obârșiei noastre latine din cetatea eternă.

Școlarii români din Roma, cari vor urma cursurile de acolo, vor învăța istoria legată de pământul unde ea a isvorât; vor face arheologie în țara unde arta veche e o găteală a orașelor moderne italiene; vor face filologie în țara unde se vorbește limba din care a noastră derivă; și vor face astfel cea mai bună istorie, cea mai bună artă, cea mai bună filologie, pentru că vor trăi sub razele, care a văzut trăind și evoluând rasa de care noi ne simțim mai apropiati sufleteste.

În Italia se va crea ast-fel un focar de energie latină, care va da o viață și mai sănătoasă progresului cultural românesc.

Dela „Academia populară” din Blaj. Ni se scrie: La prelegerea din 22 I. c a „Acad. pop.” din Blaj a ținut o conferință din domeniul medicinei d-l medic Dr. V. Hâncu, vorbind despre „Boalele contagioase”. Conferența a fost nrmărită cu cel mai viu interes. S'a jucat apoi, admirabil, țara într'un, act de Gondinat: „O mică nelnțelegere”, care a stărnit mult haz.

Atenat contra viceregelui Indiei. Agenția Reuter anunță, că contra lor-

El moare mărturisind religia sa estetică: crezând în imortalitatea colorilor, în Velazquez, Michelangelo, Rembrandt... roagă pe soția sa, ca să se mărite după moartea lui... Cei cari au fost fericiți odată în căsătorie, se căsătoresc înc-o dată — zice cu limbă de moarte. Fiecare scenă, încă și cele mai tragice strălucesc de nălucirile celui mai amuzant sceptic, încă și în momentele cele mai pătrunzătoare auzim acorduri satirice...

„Dilema unui medic” e o puternică lovitură de bici ce a ajuns mincaturul clasei medicilor, a doua e destinată miștilor în „Eroii”. Este cunoscut, că Shaw se ocupă mult cu teme sociale, cu toate aceste aici nu e nici antimilitarist, nici nu se interesează de viitorul miștilor; așa se vede că numai romantica eroismului e subiectul examinării sale. Ne arată caracterul unui erou romantic, ca să ne desguștam de el. Față cu eroul romantic idealist: Sergiu, care are în sine ceva putere mistică ne arată eroul său real, pe Bluntschil, care nu din convingere, ci din meserie e militar. Dacă „Dilema unui medic” este satira medicilor, „Eroii” sunt caricaturele

militarilor de azi. Această ironie o aflăm și în alte tragicomedii, de ex. în „Omul soartei” unde un sub-locotenent zice cătră Napoleon: «După ce am luptat la Lodi, nimeni nu poate zice despre mine că sunt fricos; dar ca să merg singur în întunecime fără luminare, totuși e prea mult». — În altă piesă zice: «Astăzi fiecare om, care dă cu capul într'un gloaț și e considerat ca erou, pentru că a murit pentru patrie. De ce nu a trăit mai bine pentru patrie?!

Cetind cu atenție tragicomediile lui Bern. Shaw e imposibil să nu se încuibeze în adăncul sufletului nostru ideea că acest dramaturg englez ar fi fatalist. Nu e aici vorba de fatalismul lui Pectorin. Eroul lui Lermonotoff nu se interesează de viitor, de fericiie, dar nu mult îi pasă nici de prezent și acesta este punctul prin care se deosebete de Shaw. Idealul acestuia pare a fi «Omul soartei» adică eroul tragicomediei, Napoleon. Un bărbat, care nici când nu-și bate capul cu viitorul, cu fericierea, dar care în schimb exploatează momentul. «Aș putea fi azi acela, care sunt, dacă aș fi fost îngrijit vre-

odată de fericierea mea.»

Această concepțiune se manifestă și în „Blanco Posnet”, care simte, că l-a scos oară să se coregă, se manifestă mai cu seamă în „Discipolul diavolului”. Ideea principiaă e expusă și aici ca și aproape în toate tragicomediile lui Shaw, la fine. «Numai în oara cercării se alege, care ne este adevărata chemare.» Eroul, Richard era discipolul diavolului, nu credea în religie, dar în oara cercării a înțeles, că chemarea lui e să fie credincios bun până la moarte. O altă figură a acestei tragicomedii, preotul Anderson credea despre sine, că e vestitorul adevărat al păcii, al evangheliei, dar când a sosit oara a înțeles, fatalmente, că chemarea lui e să fie omul faptelor, că locul lui e acolo pe câmpul bătăliei, în dărdora luptei; în etate de cinci-zeci de ani începe o viață nouă ca căpitanul soldaților din Springtown.

Deja pe la începutul tragicomediei „Discipolul diavolului” aflăm într'un dialog un adevăr, care cuprinde în sine chintesența cugetărilor lui Bern. Shaw despre amor și căsătorie. Anderson: Madame Dugeon, odinioară aveam nițică în-

finuță asupra d-tale. Când am perdut-o? M. Dudgeon: Când te-ai căsătorit din amor. Shaw privește amorul în epru- vata analizei marelui pesimist: Schopenhauer. Miraculoasă natură se joacă cu noi, ne tolosește pentru scopurile ei; nu s'ai și numai natura o servim prin amorul nostru. Să iubim cu mintea, nu cu inima. Ideile lui Shaw despre amor și căsătorie le aflăm expuse cu mare claritate în „Indreptarea căpitanului Brassbound”. Lady Cicely prin mintea și energia sa îndreaptă spre calea cea bună pe căpitanul piraților, șterge din inima lui licoana mamei sale, ca să renunțe la rășnunarea judeului Howard, care involuntar a cauzat moartea mamei lui Brassbound. Căpitanul observează, că întreaga sa viață s'a schimbat prin această furtă femeiască și o cere de soție. Ea însă îi răspund: „Niciodată n'am fost smorezată în nim-ai și nici nu voi fi. Cum s'e putea conduce oamenii, dacă ei s'ar pot apăi și mic egoism ar era acesta un ince. Iată talismanul puterii sale extraordinare.

Bern. Shaw este adeseori comparat cu Oskar Wilde. Pe nedrept. Oskar Wilde în tot decursul vieții sale a fost

aderentul principiului „l'art pour l'art” viețea, morală, toate le-a subordnat artei. Shaw stă în privința aceasta mai aproape de Tolstoi, care arta o subordinează vieții, iar viața moralei. Artă servește la el numai și numai viața, tot ce desăvuesează, talifică, învळेște misterios viața, este ceva contrar naturii omenești și trebuie să fie stărpit din ea. Viața este o mult mai serioasă decât visurile și reveriile literare. De aceea luptă Shaw așa de înfocat în contra sentimentalismului și romanticismului fals.

Oare în lupta curentelor moderne, idealiste ale artelor, după opul ce ni-l dă un Maeterlinck, un Theouriet, nu e lipsă și de un dramaturg, care să accentueze suveranitatea realității, care să privească viața într'un mod nemijlocit, nu prin prizma mincinoasă a simbolismului și misticismului, a cărui devz să fie ridicentem dicere verum.?

INCHIDEȚI GURA... dacă ai dinți urăți cumpără-ți un tub de pastă de dinți din cărbuni de tei „REFORM” cu 70 bani. — Folosind-o 3 zile vei avea dinți albi ca zăpada.

Atunci vorbește și spune-i ori și cui, că acest minunat preparat l-ai cumpărat în prăvălia lui E. A. Orendi și drogueria Lang și Theil în Târgu Grăului

VOTSCH OTTO, inventator și esclamiv singular fabricant, farmacia „Orangyal” în Tatrang, comitatul Brașov. — Laborator chemic. — Singular preparat care nu ațoacă dinți

dului Hardinge, viceregele Indiei s-a încercat un atentat. Pe când acesta voia să intre în Delhi, noua capitală a Indiei, un necunoscut a aruncat asupra lui o bombă, care explodând a rănit pe vicerege la umeri, pe servitor l-a ucis, iar câteva persoane din apropiere au fost rănite. Până la înmăntoarea vice-regelui, conducerea durbarului a fost luată de Sir Guy Fleetwood. Pentru prinderea atentatorului s-a pus premiul de 10.000 rupici.

O rugare. Apropoindu-se sărbătorile Crăciunului, rugăm pe colaboratorii și prietinii ziarului nostru, cari ne-au pus în vedere prețioasa lor colaborare la numărul de Crăciun sau cari doresc a contribui cu vre-o lucrare la acest număr, să binevoiască a ne trimite manuscrisele cât mai curând pentru a putea fi date, la timp, la tipar.

Convocare. Avem onoare a convoca, prin aceasta, adunarea generală a „Fondului pentru înființarea unei școli de fete române în Cluj”, pe 30 Decembrie n. 1912, în localul școlii gr. cat. de fete din Cluj, d. a. la oarele 4, cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul casarului. 4. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal, esaminarea socotelilor și înscrierea de membri noi. 5. Alegerea comitetului. 6. Eventuale propuneri, cari sunt a se înainta prezidentului, cu 3 zile înainte de adunare. 7. Închiderea adunării.

Cluj, la 22 Decembrie n. 1912. — Ioan Isaac, președinte, Andrei Pora, secretar.

Invitare. Corpul învățătoresc dela școala gr. cat. de băieți și fete din Cluj invită la producția, ce o va aranja cu elevii, Duminică în 29 Decembrie n. 1912, în localul școlii la oarele 4 d. a. Programul e compus din mai multe puncte de cor și declamațiuni. Ofertele benevole, în scopul proverilor elevilor săraci cu haine și încălțăminte, se primesc cu mulțumire și se vor cvita — Corpul învățătoresc.

O statistică lugubră. Un ziar maghiar din capitală publică o listă a falimentelor declarate în cursul anului curent în țara întreagă. Numărul falimentelor, a atins în capitală cifra de 106, în provincie au fost în total 487 de falimente. Intre firmele falimentate prevalează firmele Rosenzweigii, Schlesingerii, Schlossbergerii, și alți patrioți patentați. Dar aflăm între ele și 8 firme comerciale românești.

Dr. Alexandru Dobrescu și Dr. Aurel Dobrescu, medici specialiști în boalele interne și dentistică, dau consultațiuni zilnic în Brașov, Piața mare (Târgul Cailor Nr. 4).

Asil de copii — cuib al morții. La asilul de copii din Archangelsc (Rusia) sa dat de urmele unei serii de crime înfrorătoare. Un medic, Kutuev și îngrijitorul Kusutov din acest asil au fost arestați zilele acestea, pe motivul că de ani de zile răpuneau viața câte unui copil din acest asil, ca astfel să-și poată însuși pentru ei banii, destinați pentru costul copiilor. Au ucis până acum peste o mie de copii internați în asil.

Harte pansivae. Din Zombor se anunță: în comitatul Bacs au fost puse în circulație, de către agitatorii sârbi, noi harte, cari reprezintă o Sârbie mare, fântă de fantazia fără margini a vizitorilor de-o mare putere sârbească. Granițele acestei noi Sârbii, cuprind toate teritoriile luate de la Turci, apoi Croația și întreg Banatul. Autoritățile au confiscat toate aceste harte și poliția caută să pună mâna pe aceia cari le-au strecurat în circulație.

Știri mărunte. Din Constantinopol se anunță: Alaltaeri au fost constatate 36 noi cazuri de holeră și 10 decese. Oficios se anunță, că începând din 5 Febr. și până alaltaeri a-au ivit în total 2098 cazuri de imbolnăvire de holeră, dintre cari 1022 mortale.

— O puternică explozie a avut loc în minele de cărbuni din Sapporo (Iaponia) Din cei 200 muncitori, cari se aflau în mină, până acum au fost salvați numai trei.

— Vulcanul Assamajafa din Iaponia a erupit pe neașteptate. Populația din localitățile vecine s-a refugiat pe câmpul liber, de teamă că erupția vulcanului va fi urmată de cutremur de pământ.

Diferite mijloace se recomandă, cari să înlocuiască untura de pește, cari sunt însă de calitate mai inferioară neputându-le suporta stomacul copiilor. Acestui scop corespunde untura de pește a lui Zoltan, care se mistue ușor și este foarte nutritivă. Prețul 2 coroane sticla. Se capătă în farmacii.

Minunea grădinarului. S-a scris mult despre dezvoltarea grădinarului, cu deosebire despre grădinile din Japonia, o adevărată desfătare a ochilor. Proprietarului Adolf Buding, după multe osteneți l-a succedat a crește un soi de pom de nuc, care produce 4-12 nucii într'un mănunchi, de 4 ori mai mult decât produce un nuc de soiul ordinar. Cu acest soi de nuc se poate realiza un mare câștig. Invenția aceasta a proprietarului Adolf Buding, în 12 Septembrie 1904 a fost legitimată din partea oficiului local. În următorii ani, nucii s-au înmulțit în așa măsură, încât la primăvară poate vinde 200 pomi de 4-5-6 ani.

Comande sunt a se adresa lui Adolf Buding, în Billéd (comitatul Torontal). Nucul crește iute, resistă iernii și dă umbră minunată.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: Székely și Réti, fabrică de mobile.

Din Brașov și Târa-Bârsei
Din Măerș.

— Decembrie c.

În comuna noastră se lucră cu mare zor la deșteptarea poporului român, din letargia în care a zăcut până acum. Iacă în anul trecut, fără multă larmă, s'au început așa numitele „șezători literare”. Dela Paști, începând oamenii la lucrul câmpului, șezătorile s'au întrerupt, până acum, când s'a lăsat post de Crăciun. Acum iară s'au început și s'au țin regulat în fiecare Sâmbătă seară, fiind sala școlii din ce în ce tot mai plină de ascultători, cari vin să-și asculte copilașii, cari declamă poezii și se prduc cu dialoguri și trialoguri, cari toate ne dau câte o învățătură morală de mare preț pentru poporul nostru. Corul copiilor mișcă inima ascultătorilor cu câte două cântece — cântate pe 3 voci, iar învățătorul Vasile Barbier, spune la fiecare șezătoare literară câte un stat bun, îndemnând poporul la lucruri bune și folositoare. Ne-a vorbit până acum despre Comasare, care tocmai acum e în curgere în comuna noastră, despre limba românească, despre portul românesc, despre hărnicie, despre modestie, despre buna înțelegere, despre cruțare, despre boție, despre meserii și tovarășii și despre multe alte lucruri folositoare poporului nostru.

Acum învățătorul se pregătește cu corul și cu tinerimea ca a 2-a zi de Crăciun să aranjeze obicinuita petrecere cu venitul în favorul excursiunilor școlare, cu care e să ajute la continuarea excursiunilor instructive, de cari a făcut și până acum.

Pe dealtă parte să luptă în toate părțile pentru câștigarea de mijloace, ca în ajutorul Crăciunului să facă pomul de Crăciun introdus de el, și împreună cu împărțirea de haine la copii cei săraci, lucruri cari până în anul trecut nu erau cunoscute la noi în comună.

Durere însă, că aceste silințe ale învățătorului nu sunt îndestul de sprijinite de preotul și de alți cărturari, dintre cari pe nici unul nu' vedem la șezători literare nici cel puțin ca privitori, cu atât mai vărtos să contribuie cu statul la înaintarea poporului.

Sperăm însă că începutul cel bun va merge înainte și încetul cu încetul se vor întoarce cu toții, fiecare la locul lui luând fiecare partea ce i se cuvine la muncă.

Cor.
Conferențe publice. Intre conferențele aranjate de Asociațiune în sala festivă a gimnaziului va urma Duminică viitoare cea a dlui Dr. Aurel Dobrescu, specialist în boalele interne despre: **Sistemul nervos și boalele minții.** După o espunere scurtă a dezvoltării și funcționării sistemului nervos, conferențiarul va arăta diferitele forme ale boalelor sistemului nervos, dimpreună cu diferitele metode de vindecare.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri: În loc de felicitări de anul nou dela d-l Tiberiu Eremie, inginer București 22 cor., dela d-l Rudolf

Orghidan, București 20 cor. Cotizația anuală a d-lui Inv. Savu Luca din Sătuling 2 cor.

Primească marțimoșii donatori sincerile noastre mulțumiri. — Direcț. școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

Curs de limba și literatura română. D-l prof. Dr. I. Baciu continuă cursul său despre limba și literatura română pentru damele române. În cercul damelor noastre se manifestă un interes deosebit față de acest curs. Dovadă, că cursul e cercetat de foarte multe doamne și domnișoare.

Luni d-l Dr. I. Baciu a vorbit despre V. Alexandri, despre viața și scrierile poetului, remarcând rolul lui în literatura română.

Apel.

Se apropie Sărbătorile Crăciunului; ca în fiecare an Reuniunea femeilor române, dorind să ajutoreze fetele sărace dela școlile noastre cu îmbrăcăminte, apelează la inimile tuturor Românilor din localitate, să contribuiască cu micul lor obol la această faptă generoasă, pentru ca să ușurăm cu toții mizeria nenorocților copii, lipsiți de haine călduroase în timpul de iarnă grea și geroasă.

Ofrandele binevoitoare se primesc de către președinta Reuniunii Maria B. Băulescu, Strada Fântâniilor 31.

Pentru înlesnirea publicului sunt autorizate și membrele comitetului a lua în primire aceste daruri.

Brașov 20 Noembrie 1912.
În numele comitetului Maria B. Băulescu, prezidentă.

Cum se ajută animalele.

Istoriile care urmează sunt numai câteva pilde care ne dovedesc în deajuns cu câtă grijă animalele se ajută între ele în vremuri de acele când viața le este în primejdie. Buffon spune că un păianjen lăbătrânit ar trebui să moară de foame: el nu-și mai poate țese pânza pentru că cleiul lui se îngroașe, se usucă și nu se mai poate întinde în fire subțiri. Ajutorul unui păianjen tânăr îi lungeste viața; acesta aduce pe bătrân în pânza țesută de el, îl lasă să stăpân pe ea și pleacă de și țese alta.

Asemenea pilde ne dau și alte animale. Așa se povestește că un notar din Argentin poruncește să fie înecați în râu trei din cei patru pisoi fătați de pisica lui. Aruncați în apă doi din pisoi se înecară numai decât, iar al treilea se căznea să se țină d'asupra apel. O cățea de vânzătoare mișcată de miorlăit disperat al pisoiului se asvârli în apă, îl apucă cu gura, îl scoase la mal și îl așeză lângă cățea ei având grijă să-l lăpteze ca și pe aceștia.

Într-o zi de iarnă locuitorii din Perros-Guirec (Cotes du Nord) văzură o ceată de purcei de mare înaintând în golul dintre Trélevern și Trestignel: Unul dintre aceștia apropiindu-se prea mult de țărâm se înomoli pe prundiș. Atunci ceata întreagă părea foarte neliniștită și toți purceii de mare năvăliră la țărâm ca să ajute pe tovarășul lor.

Refluxul mării venind în timpul acestei încercări zadarnice, toți purceii de mare rămăseră înomoliți lângă țărâm și fură omorâți de pescarii din vecinătate.

Goldsmith povestește că o balenă și cu puil ei fuseseră apucate într'un braț de mare de fluxul acesteia. Atunci marinarilor porniră cu șalupele lor ca să atace balenele. Acestea istovite din cauza rănilor căpătate se sileau cu cele din urmă puteri ca să iasă la largul mării. În cele din urmă mama reuși să scape, dar văzându-și puilul rămas în primejdie se reîntoarse lângă el hotărâtă să scape sau să moară alături de el. După câteva timp mama și puilul sleite cu totul de putere reușiră în sfârșit să iasă în largul mării și se pierdură din vedere de călăii lor. Mama a fost astfel răsplătită pentru jertfa ei.

Nansen a întâlnit în regiunile polare o focă oarbă condusă de alte două. La vederea oamenilor cele două focuri voră mai bine să dea ochi cu ei de cât să părăsească tovarășa lor neputincioasă. Nansen opri pe oamenii săi de a se atinge de ele.

Într-o după masă pe la 5 ceasuri copiii se jucau pe malul Senei între podul invalizilor și podul Almei. Unul

din copii zăind un biet cățel părăsit care dormea la soare se gândi să-l înecă. Asvârli în apă bietul cățel se rostogolea îngrozit și era gata să se înecă. De odată un terranova foarte frumos care hoinărea prin apropiere făcu câteva sărituri și se asvârli cu curaj în apă în ajutorul nenorocitului animal. După puțină osteneală curajosul terra-nova îl apucă cu gura de ceafă, îl aduse pe chei și își văzu de drum. Iată după depărtarea lui copiii aruncară cățelul din nou în apă.

Pentru a doua oară căinele terranova scoate cățelul din apă. Apoi necăjit de cruzimea copiilor se repezi mărând, mușcă pe uul din ei, și făcu pe cei alți să se risipească de frică. Lumea care văzuse aceasta admiră căinele terra-nova și un vânzător de jurnale luă sub îngrijirea sa cățelul scăpat de la moarte.

Într-o dimineață din Iunie, M. Hatz, un proprietar bogat de la țară, a găsit la rădăcina unui pom un sticlețe eșit abia de vre-o 15 zile din găoace. Proprietarul prinse puilul de sticlețe și-l puse în cuibul din mijlocul unei colivii în care se abegulau un canar olandes și un sticleț. Deabia se văzu în cuib și puilul începuse puiașcă ca și când ar fi cerut ajutor. Sticlețele rămase nepăsător, dar canarul mai bun la suflet își umplu ciocul și veni să dea de mâncare puilului de sticlețe. Acesta însă văzând pe marginea cuibului o pasăre necunoscută își închise ciocul și se ghemui de frică. De îndată ce sticlețele sbura pe lângă cuib puilul începea din nou să privească. Cu toate astea sticlețele își vedea de joc.

În acest timp canarul se apropie din nou de cuib și părea că se străduiește să facă pe puil să înțeleagă grija ce are de el ca să-i dea de mâncare. Acesta însă închise din nou ciocul. Canarul încercă să vâre cu sila în bucătura în ciocul puilului de sticlețe dar totul v. de prisos. Atunci canarul rămase câteva timp nemigicat pe marginea cuibului părăd că gândește serios. Apoi de odată sbură spre sticlețe și începu să-l ciocănească ca și când ar fi voit să-l apropie din ce în ce de cuib. Canarul nu se lăsa până ce nu făcu pe sticlețe să-și înțeleagă datoria. De astă dată puilul primi bucuros în bucătura adusă de sticlețe. După câteva zile se obișnui și cu canarul și primi bucuros și ajutorul acestuia.

Natura.

Căți și reviste.

A apărut și se află de vânzare la redacția ziarului „Gazeta Transilvaniei”, Björnsterne Björnson „Tânără păreche”: piesă în două acte. Tradusă de Petre Cârsteanu. Prețul 40 fileri.

Venitul acestei broșuri este destinat „Fondului zărilor români din Ungaria.”

ULTIME ȘTIRI.

Belgrad 25 Dec. Mai multe regimente sârbești au primit ordin să stea gata pentru a pleca la Ceatalgea, unde în cazul eșuării tratativelor de pace se va relua imediat lupta contra Turcilor.

Constantinopol 25 Dec. După știri sosite aici flota turcească a reportat o mare victorie asupra flotei grecești. Se șvonește că trei vase grecești s'au scufundat.

Sofia, 25 Dec. Raporturile Intre Greci și Bulgari din cauza orașului Salonic devin tot mai încreditate. Poporația bulgară e foarte îndârjită și e gata să prindă armele în contra Grecilor.

Dare de samă și mulțumită publică.

Du prilejul petrecerii corului bis. de pe Tocile, ținută la 9 Nov. n. 1912 au binevoit a contribui, peste taxa de intrare, următoarele p. t. persoane, cărora le exprimăm cea mai profundă mulțumită.

Ioan Preșmerean, 11.40 fil. Dr. A. Vaida 10 cor. E. Popovici 6 cor. Ioan Ciureu 3 cor. Dr. V. Saftu 3 cor.

Câte 2 coroane:
I. Sabadeanu, N. N. Dr. Garciu, Eugeniu Tutschek, E. Bologa, Steriu,

George Szöcs, N. Colacea, D. Roncea Jun., D. Marcea, George Zavici, George Babole, Ioan de Lemenyi, Vasile Stetea, paroh, N. Furnică, N. N., G. M.

Câte 1 coroană:
Elena Ștefan, R. Spudercs, Ioan Pufu, Ioan Voicu, Dumitru N. Căpățină, Petru Creșu, Macrin Ioan, Purcărea T. Ștefan Căpățină, N. N., Censtandin Orghidan, M. B., G. M., I. Tampa, N. Navrea, G. Bucă, Marius Bădițoiu, Florea Pernea, R. Colacea, Nicolae Furnică, Ioan Russu, Cordonier, George Oltean, Petru Urzică, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., George Bureșea, Andrei Găitănăr, Vasile V. Barbier, G. Bădițoiu, Vasile Căpățină, G. Cârstoiovean.

Câte 80 fileri: D. B. I., Ioan Suciu, George Curcă, N. Roambăn.

Câte 60 fileri: Revoica Lupan, George E. Ștefan, Enea I. Vasilie, Ecaterina Bumba, P. Zamfir, Efrosina Dominor, Constantin Sărbu, Maria V. Haler, G. Măzgărean, I. Măzgărean, D. Bureșea, Dumitru Stinghe, Dumitru Bizdidean, N. G. Căpățână, C. Coliban, Ioan Cojocar.

Câte 50 fileri: George Puil, Ioan Mitoc, Dumitru Tanislau jun. Vasile D. Pernea, Vasile Fulga jun., Nicolae Oltean, Ioan Muntean, V. Voina, N. Stinghe.

Câte 40 fileri: Ștefan Furnică, Petru Bodeanu, I. Cucu, Ștefan Frigător, D. Lupșan, Russu George, T. G. G. Benigal, Dumitru Călin, Parischiva Bădițoiu, Maria Spudercs, I. Bădițoiu. Dumitru Frunză, Sora Purcărea, Ioan Spudercs, Ioan Zamfir, I. Degau, Ștefan E. N. Spudercs, D. Barbu, R. Grădinar, Z. W. Ioan Muntean, Andrei Ciocan, Ioan Gogonatu, N. Fulga, G. Căpățină, I. Coliban, V. Găitănăr, Ștefan Chirolu, Ecaterina Chirolu, Măzgărean, Schindaler, D. Preșmerean, D. Manu, P. Zărnovean, G. Voina, Ioan Clipes, N. Labeski, Dumitru Birt, Efrosina Preda, Elena Stinghe, N. N. Ioan Zernovean, Ioan Ioan Aldea, Nicolae Ancău, Vasile Grădinar, Vasile Ardelean, M. Saftu, D. Căciu, Andrei Benedek, Paraschiva Barbier, Maria Renel, George Bărsan, N. Ardelean, Ioan Cămpian, Nicolae Stinghe, Nicolae Dușă, George Balaș, Ana Florea, Dumitru Samoilă, George Balaș, P. Modoiu, G. Gal junior.

Câte 30 fileri: Elena Drăghici, Otilia Răznovean, Marina Pulpaș, Dumitru Luca, Cornel Pop, Ioan Clipes, Ioan Voinescu, I. Pulpaș, Ioan Vili, Nicolae Renel, Vasile Nistor, Dumitru Pestrea, Vasile Barbier.

Câte 20 fileri: Paraschiva Stinghe, Vasile Muntean, Vasile Busu, I. Saftu, jun. G. Saftu sen. Nicolae Stinge, G. Pernea, Maria Zamfir, G. V. Găitănăr, Paraschiva Crăciunel, Dumitru Balaș, C. Muntean, Paraschiva Vlat, Dumitru Cătușă, Nicolae Postovar, Nicolae Jalea, Elena Pipog, Elena Bunghez, N. Burdulea, N. Velican, G. Pestrea, Teodor Chirolu, Nicolae Căcăs, Ivan Muntean, M. Ardelean, I. Ardelean, I. Boambău, D. Ploșcă, Neulăe Dracea, George Clipes, Teodor Majer, Anastasi Nistor, Elena Vlaicu, S. George Muscal, Ioan Înălțitor, Petru Greco, Maria Țanț, Efrosina Pestrea, Dumitru Dragoș, N. N. Ștefan Mitoc, George Gonțea, G. Voina, G. Bunghez, N. N. N. N.

Brașov 12 Dec. 1912
Pentru comitet:
N. Furnică. Vasile Ardelean.
v. preș. casar.
Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp
Redactor responsabil:
Ioan Brotea.

Hotel CONTINENTAL
BRAȘOV
Proprietar: Petru A. Popovici
—x—
Hotel de primul rang, la cea mai plăcută poziție din oraș, iluminat electric, confort modern. Automobil la dispoziție.
— — — — —
PREȚURI REDUSE. — — — — —

Cine are trebuință de mobile Fabricile de mobile și-le poate procura mai bine dela
Székely și Réti
Brașov, Strada Porții Nr. 60. Marosvásárhely, Széchenyi-ter Nr. 47.
Se creditează la mușterii capabili pe rate fără urcarea prețului.
La vintare din provincie punem la dispoziție bogata colecțiune de mostre fără obligament de a cumpăra.

Fabrică de tricotaj și flanelărie Georg Foith & Comp.

Produse proprii de tot felul de ciorapi și articole de sport.

Joi în 22 Decembrie ne mutăm cu prăvălia din odaia de ședințe a Băncii Naționale Soc pe acți, în localul nostru de mai înainte, care l'a mărit și aranjat din nou în Strada Porții Nr. 24.

Acolo se vor vinde diferite sciuri de ciorapi de earnă, jachete pentru bărbați, albituri pentru bărbați și alți articoli cu prețuri foarte ieftine.

Atragem atențiunea, cu deosebire asupra articolelor de sport pentru earnă.

Cu toată stima

GEORG FOITH & Co.

Magazin cu mărfuri de tricotaj și mărunțișuri En gros și En detail.

Georg Barthelmie Mehanic.

Brașov, Strada Porții 41. Colțul Stradiei Sf. Ioan.

Afacere specială cu mașini de scris, - scotit, - dictat cusut. Aparate Electrice. Lampe de buzunar, Grammophone. Placă, Ace, Bande colorate, Hârtie și toate aparaturile U-tensilii etc.

Atelier mehanic fin.

Telefon 380.

Școală de scris cu mașina.

Ghete de dame și bărbați.

Marca Salamander à Cor. 16-50
executare de lux à Cor. 20-50
neintrecute în durabilitate.

Magazine speciale pentru ghete
Frederic Ipsen et Comp

BRAȘOV,
Strad ăvmii3 a6.

Mediaș,
plata mare 26.

Sighișoara,
140,1-50

Cea dintâi și mare Văpsitorie artistică și spalătorie chimică cu abur și motor precum curățirea de puf.

Wilhelm Körner

Fabrica: strada nășpului de jos 1 a); Filiala Strada Vămei 36.

Localități de primire în Feldioară la Domnii Stenner & fu comerciant, Előpatak la domnul Mühlbacher, croitor de bărbați, Tușnad la Domnul Meggeri croitor bărbătesc, Szabó Poték-Vila, și la toate localitățile din împrejurime.

Curățire hemică de haine bărbătești, dame și copii, uniforme, costume broderii, pânzături, plapome, stoffe de mobile și decorații, perdele, coperte, covoare se curăță radical, devine ca nouă.

Specialități: Curățire de pene de struț. Obiectele menționate se văpșesc iarăși în aceea colorare, sau în alte colori, Toate obiectele în negru, așa că apar ca nouă Comande din afară cu posta se execută prompt.

Premiați la 7 expoziții universale cu premiul întâi.

Veritabil numai cu

marca aceasta pe toată

GALOȘI ȘI SOȘONI

DE PETERSBURG.

Fabrica înferează
zilele 60.000 părechi

Singurii contractanți:

MesStorf, Behn & Co.
Viena I.

Sunt de vânzare în prăvălii de
ghete și cu articoli de modă

Cadouri practice de Crăciun. Garnituri complete pentru copii.

Sweater, pantaloni, veste, căciulițe, mănuși, urechi, etc. Departe: Jachete pentru dame, fuste, gamași, tot soiul de ciorapi, Articole de sport, Veste pentru bărbați, etc. etc.

Articole foarte bine și solid cu prețuri foarte ieftine

Fabrica de împletituri și tricotaj în Brașov
I. Teutsch & Cie,
Depozit propriu, Strada Lungă Nr. 20-1-4

Aviz.

Am onoare a face cunoscut prea onoratului public, că de toată lumea cunoscută „Halva“ se poate căpăta și procura totdeauna proaspătă la subscrișul producător atât en detaile cât și engros.

Cu toată stima

Serkis Agop,

1-39 Brașov, Strada aței 11.

Mare asortiment de cravate.

MIRACULOS DE IEFTINE.

Stoffe de costume și Bluse din cauza reducerii depozitului la

FRAȚII GRAEF,
9 Strada Vămei 9.

Albituri pentru domni. Articole de sport.

Mare atelier român pentru îmășărit

Ioan P. Popadan,

Brașov, Strada Prundului Nr. 29.

Aduc la cunoștința publică, că în atelierul meu se efectuează orice fel de lucrare ce privește în această branșă: mobile de salon, dormitoare, mobile de bucătărie, aranjament pentru edificări, ferestre portale. Aranjarea parchetelor sau numai curățit sau văpsit. Pentru biserici altare și bănci. Biliarde din nou, sau îmbrăcarea lor cu postav. Se găsec bilo și tacuri.

Rog sprijinul On. public, asigurând serviciu prompt și ieftin.

Cu toată stima

Ioan P. Popadan.

Atelier tehnic dantistic

I. SOLE

BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 19

Execută toate lucrările ce cad în branșă dantistică solid și cu preț moderat. — Specialist în coroană și pod.

Pacienții din provincie să servesc în 24 oare.

102

Reclam bazar.

Aduc la cunoștința On. public, că la 10 ale lunii corente, voi deschide în Strada băilor de abur, sub Nr 36 o

PRAVALIE

cu manufactură. mărunțișuri, bazar și articole pentru bucătărie. Gulere șaluri, basmule, ciorapi perii etc.

Prețurile foarte ieftine

Mă rog de sprijin.

Cu toată stima

MOSKOVITS E.

Cadouri de Crăciun practice.

Linoleum:

Covoare, Hänfer, Vorleger etc.

Muşamale:

Pânzături Coperte de masă, de păreți, (Wandschoner) etc. Galași și Șoșoni din St. Petersburg.

Celluloid și jucării de gumi. Asortiment mare.

Linoleum Industrie
Strada Vămei 22 Telefon 528.

Beutură esențială și cu gust bun, care produce sânge — Recomandat de medici contra bolii de anemie, lipsă de sânge, nervozitate, reconvalescență. — Influințează producerea sângelui, întărind mușchii și nervii și apetit asupra stomacului și urmări neplăcute jără a avea acului sau. la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50 una mică Cor. 2.—. Se căpăta în toate farmaciile.

Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS
farmacist în Sibiu.

Reisz Miksa, Fabrică de mobile

Békéscsaba, Nagyvárad, Brașov, Strada Vămei 32.

Telefon 513

Mobile de calitate superioară de tâmplărie și tapetate. — Cu prețuri convenabile pe lângă garanție. Aranjament complet de locuințe. Planuri industriale artistice. Contoar de desemn, Planuri gratuite.